

Závazky z přepravních smluv

Přehled

- Předmětem se úzce týkají vztahů vznikajících při přepravě věcí či osob
- Netvoří zvlášť ucelenou skupinu (odlišnosti)
- Řešení logistických problémů
- Společný vztah k přepravě

Členění

- Přeprava osob a věcí § 2550 až 2581 OZ
- Provoz dopravního prostředku § 2582 až 2585 OZ

Právní úprava přepravy osob a věcí

- Smlouvou o přepravě osoby se dopravce zavazuje přepravit cestujícího do místa určení a cestující se zavazuje zaplatit jízdné. (§ 2550 OZ)
- Smlouvou o přepravě věci se dopravce zavazuje odesílateli, že přepraví věc jako zásilku z místa odeslání do místa určení, a odesílatel se zavazuje zaplatit dopravci přepravné. (§ 2555 OZ)
- Společná ustanovení (§ 2578 až 2581 OZ) – jinak jsou obě formy regulovány samostatně

Sektorová regulace

- Zákon č. 266/1994 Sb., o drahách
- Nařízení vlády č. 1/2000 Sb., o přepravním řádu pro veřejnou drážní nákladní dopravu atp.
- Přepravní řády (§ 2553 OZ) – podzákoné předpisy
- Smluvní přepravní podmínky (forma obchodních podmínek) – vyhlašované přepravcem
- Mezinárodní úmluvy – CMR, COTIF, CVR, TIR, CMNI, INTER-BUS atp.

Přeprava osob

- Dvoustranný konsenzuální a úplatný kontrakt
- Subjekty
  - Dopravce a cestující
- Pojmové znaky:
  - Závazek dopravce přepravit cestujícího do místa určení,
  - Závazek cestujícího zaplatit jízdné
- Není předepsána písemná forma smlouvy

Povinnost dopravce

- Postarat se o bezpečnost a pohodlí cestujícího
- Zavazadla je možno přepravovat společně s cestujícími, tak i odděleně
- Je-li zavazadlo přepravováno odděleně, dbá dopravce na to, aby bylo přepraveno do místa určení nejpozději ve stejnou dobu jako cestující
- Újmu na zdraví cestujícího nebo škodu na zavazadle přepravovaném spolu s ním, nebo škodu na věci, kterou měl cestující u sebe, nahradí dopravce podle ust. o náhradě škody způsobené provozem dopravních prostředků (§ 2927 OZ)
- Škodu na zavazadle přepravovaném odděleně od cestujícího dopravce nahradí podle ust. o náhradě škody při přepravě věci (§ 2566 a násl. OZ)

Přeprava věci

- Smlouva o přepravě věci – dvoustranný konsenzuální a úplatný kontrakt
- Pojmové znaky:
  - Závazek dopravce přepravit věc jako zásilku z místa odeslání do místa určení
  - Závazek odesílatele zaplatit přepravné
- Pro smlouvu není předepsána písemná forma
- Odesílatel potvrdí dopravci na jeho žádost objednávku přepravy. Dopravce potvrdí odesílateli na jeho žádost převzetí zásilky. Potvrzení vyžadují písemnou formu.
- Smlouva je časově omezená - Nepožádá-li odesílatel dopravce o převzetí zásilky v ujednané době a není-li ujednána do šesti měsíců od uzavření smlouvy, práva a povinnosti ze smlouvy zaniknou.

Přepravné a způsob přepravy

- Přepravné – odměna za přepravu věci
  - Ujednané
  - Obvyklé, není-li ujednáno
  - Splatné bez zbytečného odkladu po provedení přepravy do místa určení
- Nárok na přepravné – za uskutečněnou přepravu (část přepravy – krácení přepravného)
- Náhrada vynaložených nákladů – pouze pokud je ujednána
- Odborná péče při přepravě
- Způsob ujednán, nebo zvolí dopravce
- Bez zbytečného odkladu od převzetí zásilky, možnost přerušení přepravy odesílatelem (úhrada vícenákladů)

Náhrada škody na zásilce

- Dopravce je povinen nahradit škodu vzniklou na zásilce (od převzetí do vydání)
- Objektivní odpovědnost (zavinění se nezkoumá)
- Připuštěna liberace:
  - Dopravce škodu nemohl odvrátit ani při vynaložení odborné péče (tzv. vyšší moc)
  - Škodu způsobil odesílatel, příjemce nebo vlastník zásilky
  - Škodu způsobil vada či přirozená povaha zásilky, včetně obvyklého úbytku
  - Škoda byla způsobena vadným obalem, na který odesílatele dopravce upozornil nebo jehož vadu dopravce při převzatí poznal

Zástavní právo, zadržovací právo a ručení příjemce

- Dopravce má k zásilce (dokud s ní může nakládat) zástavní právo k zajištění dluhů vyplývajících ze smlouvy (§ 2571 OZ)
- Dopravce může mít i zadržovací právo (§ 1359 OZ) k zásilce k zajištění splatného dluhu osoby, jíž by jinak měl věc vydat
- Přijetím zásilky se stává příjemce ručitelem odesílatele za pohledávky dopravce ze smlouvy týkající se přepravy převzaté zásilky (může se ručitelského závazku zprostit – o pohledávkách nevěděl a nemusel vědět)

Svépomocný prodej

- Prevence vzniku škody
- Dopravce může zásilku na účet odesílatele prodat při bezprostřední hrozbě podstatné škody na zásilce, není-li čas vyžádat si pokyny odesílatele, anebo prodlévá-li odesílatel s nimi.

Náložný list

- Cenný papír, který lze fakultativně vydat při přepravě věci
- Vtěleno právo požadovat na dopravci vydání zásilky za podmínek uvedených v náložném listu
- Na jméno – převoditelný smlouvou k okamžiku její účinnosti
- Na řad – převoditelný smlouvou a rubopisem k okamžiku předání cenného papíru nabyvateli
- Na doručitele – převoditelný smlouvou k okamžiku předání cenného papíru nabyvateli
- Dopravce může vůči držiteli CP uplatnit pouze námitky plynoucí z obsahu náložného listu a obsahu smlouvy se může dovolávat jen jsou-li ujednání v náložném listu obsažena nebo se na ně odkazuje výslovně (§ 2577 OZ)

Provoz dopravního prostředku

- Smlouvou o provozu dopravního prostředku se provozce zavazuje přepravit náklad určený objednatelem a k tomu účelu vykonat alespoň jednu předem určenou cestu, anebo vykonat ve smluvené době větší počet cest, jak to objednatel určí, a objednatel se zavazuje zaplatit provozci odměnu (§ 2582 OZ)
- Jde o plnohodnotný smluvní typ – minimalistická smluvní úprava
- Pojmové znaky
  - Závazek provozce přepravit náklad určený objednatelem a k tomu účelu vykonat alespoň jednu předem určenou cestu, anebo vykonat ve smluvené době větší počet cest, jak to objednatel určí
  - Závazek objednatele zaplatit provozci odměnu

Smlouva

- Není předepsána písemná forma smlouvy
- Tzv. trip charter (dopředu sjednané cesty) nebo tzv. time charter (doba, po kterou bude dopravní prostředek objednateli k dispozici)
- Odlišení od smlouvy o přepravě - obtížné
  - Určení konkrétního individualizovaného vozidla (typ, spz apod.)
- Přejímá-li provozce k přepravě náklad, použije se pro určení práv a povinností stran přiměřeně ustanovení upravující smlouvu o přepravě, pokud to povaha smlouvy o provozu dopravního prostředku připouští.

Přeprava nákladu a povinnosti provozce

- Provozce dopravního prostředku je povinen přepravit náklad určený objednatelem pomocí svého dopravního prostředku vykonáním jedné nebo více cest.
- Náklad provozce převezme nebo je náklad doprovázen objednatelem (zástupcem)
- Cesty
  - Předem určeny
  - Vykonány dle pokynu objednatele

Povinnosti provozce – dopravní prostředek

- Dopravní prostředek
  - Zůstane v rukou provozce
  - Zajistí způsobilost ke smluvené cestě
  - Použitelnost pro dohodnutou přepravu
  - Zajištění posádky, PHM a další (navigace, dálniční známka apod.)
  - Není-li dopravní prostředek způsobilý, nahradí provozce objednateli škodu z toho vzniklou, ledaže prokáže, že tuto nezpůsobilost nemohl ani při zachování potřebné péče předvídat – objektivní odpovědnost s možností liberace

Odměna provozce

- Vždy úplatná smlouva
- Určení odměny
  - Dohodou (např. paušál na km nebo časovou jednotku)
  - Cena obvyklá (§ 2564 OZ)
  - Náhrada jiných nákladů musí být výslovně ujednána

Postoupení práva ze smlouvy

- Právo požadovat smluvený provoz dopravního prostředku může objednatel postoupit jiné osobě (není třeba souhlasu provozce)
- Jde o postoupení práva na smluvený provoz dopravního prostředku, tj. služby přepravce - objednatelem zavázaným k úhradě odměny zůstává původní smluvní strana